

Dnr 2016/84

Plan för hantering av extraordinära händelser (styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap)

enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och
vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Kommunstyrelseförvaltningen

Januari 2016

1. Inledning och bakgrund

Lag, 2006:544, om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ålägger kommunen att skapa en god förmåga att hantera en uppkommen krissituation, som kan betecknas som extraordinär händelse, i kommunens geografiska område. Lagen föreskriver att kommunen, för varje mandatperiod, skall fastställa en plan för hur sådana händelser skall hanteras. Föreliggande dokument och det arbete som föregått detsamma är uttrycket för detta krav.

Lagstiftningen har ett påtagligt fokus på civila händelser som kan innebära allvarliga hot mot vårt samhälle medan, i förhållande till äldre lagstiftning på området, de militära hoten har en mindre framträdande plats. En följd av denna fokusförflyttning är bl. a. att kommunernas roll i samhällets beredskaps- och krishanteringssystem blivit mer framträdande än vad fallet var under tidigare lagstiftning.

Det som bland annat kan sägas ligga till grund för nuvarande risk- och hotbild i landet är en rad allvarliga och omfattande händelser som inträffat de senare år. Det har bland annat ställt ett antal kommuner inför särskilda utmaningar och konkreta påfrestningar. Det har exempelvis gällt översvämningar, pandemisituation, svåra och långvariga dricksvattenföroreningar, följder av extrema väderförhållanden, tågolyckor och giftiga utsläpp liksom flyktingtillströmningen under 2015.

Föreliggande plan har, utöver vad som direkt framgår av nämnd lagstiftning, utformats i överensstämmelse med den överenskommelse – Styrdokument för kommunernas arbete med krisberedskap - som tecknats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Sveriges kommuner och landsting avseende kommunernas krisberedskap.

2. Lagstiftningen och kommunens roll

Lagens syfte och innehåll

Bestämmelserna i Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap syftar till att kommuner och landsting skall minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och landsting ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga för civilt försvar.

Extraordinär händelse

Med extraordinär händelse avses i lagstiftningen ”...en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller landsting.”¹

Lagen utgör en av grundstenarna för vårt nationella krishanteringssystem. Kommunerna har, som ovan nämnts, erhållit en mer framträdande roll i samhällets krishante-

---

¹ Lag, 2006:544, om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

ring än tidigare. Kommunernas uppgift är att värna befolkningen, trygga livsnödvändig försörjning samt verka för att de viktigaste samhällsfunktionerna uppehålls på godtagbar nivå.

Samhällets krishanteringssystem utgår från en helhetssyn som innebär att förmågan ska byggas upp utifrån ett underifrånperspektiv för hela hotskalan fred – krig. Inriktningen ska dock i huvudsak vara på de fredstida insatserna. Helhetssynen bygger på den ordinarie verksamhetens krav på säkerhet och uthållighet. Redan härigenom åvilar det ett ansvar på kommunen att hantera extraordinära händelser. Härutöver återfinns ett intresse från statens sida att i vissa avseenden påverka kommunens utformning av krisberedskapen och att få vissa särskilda uppgifter utförda.

Kommuners förberedelser

Enligt aktuell lagstiftning skall kommunerna för varje mandatperiod fastställa en plan för att hantera extraordinära händelser. Av lagstiftningen framgår att kommunernas förberedelser för hantering av en extraordinarie händelse ska omfatta nedanstående aktiviteter

Risk- och sårbarhetsanalyser

Kommunen skall analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska därefter värderas och sammanställas i en risk-och sårbarhetsanalys. Risk- och sårbarhetsanalysarbetet ska ses som en ständigt pågående process, och bör samordnas med övrigt förebyggande arbete i kommunen, exempelvis med det arbete som utförs i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Geografiskt områdesansvar

Kommunen skall inom sitt geografiska område verka för samverkan och samordning såväl i förberedelsearbetet som i faktiska krissituationer. Detta omfattar såväl offentliga som privata aktörer. Samordningen bör utgå från en samlad analys av sådana risker och sådan sårbarhet i kommunens geografiska område som kan leda till extraordinära händelser. Kommunen skall även arbeta för att informationen till allmänheten samordnas under kriser, samt kunna lämna en samlad information till länsstyrelsen om läget i kommunen.

Utbildning och övning

Kommunerna skall tillse att förtroendevalda och anställda regelbundet får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser.

Rapportering

Kommunerna skall hålla den myndighet som regeringen utser informerad om följande:

- vilka åtgärder som vidtagits för att minska risker och sårbarhet och därmed förbättra krishanteringsförmågan.
- ge fortlöpande information om händelseutvecklingen och vilka åtgärder som vidtas vid en inträffad extraordinär händelse.

Såsom framgår ovan är det kommunala uppdraget inte begränsat till enbart den egna verksamheten eller organisationen utan avser det geografiska området Järfälla.

3. Plan för hantering av extraordinära händelser

3.1 Mål och inriktning

3.1.1 Mål och inriktning för kommunens samlade säkerhetsarbete

I generella policydokumentet ”Mål och riktlinjer för arbetet med säkerhet, beredskap och krishantering i Järfälla kommun” anges följande som syfte och mål för allt säkerhetsarbete i kommunen

Kommunens arbete med säkerhet skall:

- Bidra till att de som bor, arbetar eller besöker kommunen upplever trygghet och inte utsätts för skador och lidande.
- Bidra till att samhällsviktig verksamhet kan upprätthållas också vid större olyckor och kriser
- Säkerställa en väl fungerande kommunal verksamhet
- Bidra till en ökad riskmedvetenhet hos såväl den enskilde som hos kommunens personal
- Stödja den enskildes förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser
- Bidra till att kommunens egendom och ekonomi förvaltas på bästa sätt

Arbetsinriktningen för kommunens säkerhetsarbete anges där vara att allt säkerhets- och beredskapsarbete skall bedrivas med tyngdpunkt i förebyggande aktiviteter enligt följande:

- Identifiera, analyser och värdera risker i kommunal verksamhet
- Bedöma sårbarhet för värderade risker
- Sammanställa och dokumentera risker och sårbarheter i verksamhetsområdesvisa (Va-verksamhet, förskola, äldreomsorg m fl.) och kommungemensamma risk- och sårbarhetsanalyser (RSA)
- Undanröja eller minska risker som innebär sårbarhet där så är möjligt och lämpligt
- Tillse att frågor om säkerhet och beredskap återfinns i de kommunala verksamheternas planering varvid resultat från risk- och sårbarhetsanalyser utgör del av underlaget för mål- och budgetprocessen.
- Öka medvetenhet om och förståelse för säkerhets- och trygghetsfrågor i kommunal verksamhet.
- Ge kommuninvånare och anställda saklig information om risker och hot
- Samverka med myndigheter och organisationer
- Utveckla en effektiv krishanteringsorganisation

3.1.2 Mål och inriktning för säkerhetsarbetet med utgångspunkt i Lag om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

Mål och inriktning för det kommunala arbetet, direkt relaterad till här aktuell lagstiftning, tar sin utgångspunkt i kommunens uppdrag att vara en grundläggande aktör i samhällets beredskap för att minimera konsekvenser av krishändelser som drabbar många människor och stora delar av samhället. Målet för det kommunala agerandet är att;

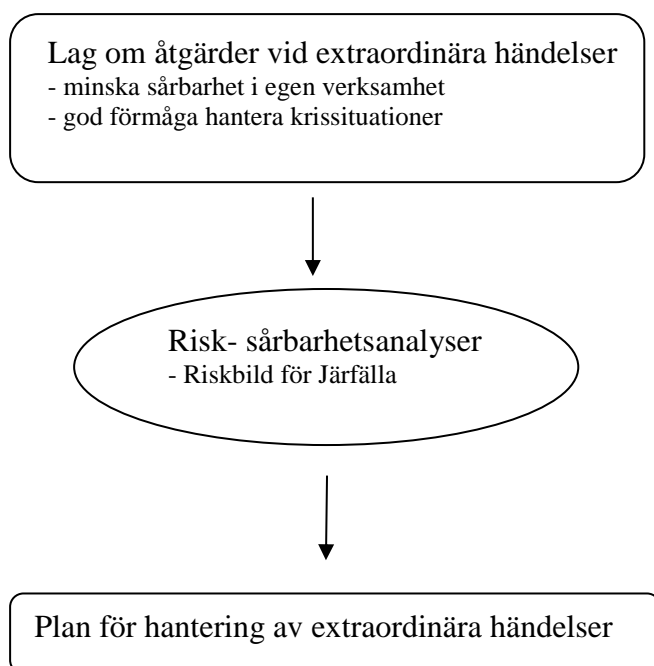
- Den kommunala verksamheten skall fungera så störningsfritt som möjligt vid större olyckor, kriser, extraordinära händelser och krig.
- Kommunen skall kunna fullgöra uppgiften att utgöra en del av det nationella krishanteringssystemet.

Nedanstående *målbild* anger inriktningen på kommunens arbete med anledning av här aktuell lagstiftning och är utgångspunkt för statens ersättning till kommunen för uppgifter i samhällets krishantering.

Målbilden innebär;

- Kommunen har god kunskap om risker och sårbarheter som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenser för egen verksamhet har analyserats.
- Kommunen har planering för hur risker och sårbarheter skall undanröjas eller minskas.
- Kommunen har god förmåga att hantera en extraordinär händelse, vilket innebär att vidta möjliga och nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas liksom att ge innevånare och allmänhet tillräcklig och korrekt information om händelsen
- Kommunen har en samlad bild av risker, sårbarheter och förberedelser för krishantering inom kommunens geografiska område.
- Kommunen verkar för samordning av krishantering i det förberedande arbetet och i det akut skeendet som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för. Kommunen kan vid behov och om så bedöms lämpligt samordna kontakterna med t ex länsstyrelsen och centrala myndigheter och andra kommuner.

Grundläggande struktur och samband

3.2 Riskhantering och krishantering

Det arbete med säkerhet, beredskap och krishantering som följer av här aktuell lagstiftning – likväl som det samlande kommunala säkerhetsarbetet - kan beskrivas i termer av två grundläggande uppgifter. Den ena utgångspunkten är att analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen och hur dessa kan påverka kommunens verksamheter eller annorlunda uttryckt – hur sårbara verksamheter är. Avsikten med risk- och sårbarhetsanalysen är självfallet att försöka bidra till eliminering av orsakerna till identifierade risker eller, när så inte är möjligt, försöka minska effekter av en inträffad oönskad händelse. Annorlunda uttryckt kan sägas att denna uppgift avser *förebyggande* arbete.

Den andra utgångspunkten avser förmågan att *hantera* en *uppkommen* icke önskvärd *situation*. I många fall är de risker som kan ge upphov till extraordinär händelse inte sådana att kommunen kan eliminera eller minska sannolikheten för dess inträffande. Det kan många gånger också vara svårt att genom eget förebyggande arbete eliminera negativa konsekvenser av dylika händelser. Det handlar således om att på ett rimligt sätt hantera de förhållanden, situationer, kriser etc. som trots allt inträffar.

Arbetet med säkerhet, beredskap och krishantering kan sålunda beskrivas i termer av två grundläggande uppgifter.

Grundläggande uppgiftsperspektiv

Riskhantering
- förebyggande, löpande säkerhetsarbete

Krishantering
- hantering av situation vid extraordinär händelse/större kris

3.3 Järfälla kommuns generella krishanteringskrav

Följande grundläggande krav gäller för kommunens krishantering:

- Järfälla kommun skall ha en krisorganisation med tydliga instruktioner.
- Kommunstyrelsens ordförande skall informeras om större olycka, kris eller händelse som kan komma att betecknas som extraordinär händelse.
- Beslut, ställningstaganden liksom vidtagna åtgärder vid extraordinär händelse eller större kris skall dokumenteras.
- Kommunens särskilda resurser för hantering av extraordinära händelser, kriser och större olyckor, inklusive kommundisponerade lokaler, skall med omedelbar verkan kunna tillställas kommunens krisledning.
- Kommunens krisorganisation skall erhålla utbildning och övning för sin uppgift
- Samtliga nämnder och styrelser skall utse befattningshavare som ansvarar för sin organisations arbete med nämndvisa risk- och sårbarhetsanalyser, krishanteringsplan liksom medverkan i den kommungemensamma säkerhetsgruppens arbete.
- Vid upphandlingssituationer skall behovet av kravspecifikationer avseende kommunens roll i samhällets kris- och beredskapssystem beaktas.
- Järfälla kommun skall för varje mandatperiod fastställa plan för hantering av extraordinära händelser och andra större kriser
- Kommunens plan för extraordinära händelser och andra större kriser skall baseras på aktuella nämndvisa (verksamhetsområdesvisa) risk- och sårbarhetsanalyser.
- Samtliga nämnder skall ha aktuell plan och organisation för krishantering
- Järfälla kommun skall, efter begäran, bistå närliggande kommuner vid extraordinär händelse hos dessa.

3.4 Risk och sårbarhetsanalys

Såsom nämnts ovan har kommunerna enligt lagstiftningen bl. a. att ”analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen...och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet skall värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.”

I gällande risk- och sårbarhetsanalys för kommunen (bilaga 1), fastställd av kommunstyrelsen 2015-09-21, har nedanstående *risker* bedömts innebära relativt hög sannolikhet för att kunna inträffa och/eller innefatta följder som bedöms som allvarliga.

1. Störning i elförsörjning
2. Spridning av biologiska ämnen (pandemi etc.)
3. Störning i vattenförsörjningen
4. Svår störning i fjärrvärmeförsörjning
5. Störning i transportsystem (järnväg)
6. Störning i transportsystem (landsväg)
7. Spridning av nukleära ämnen
8. Störning i elektroniska kommunikationer

Huvudmännen för de verksamheter där risker identifierats är, som nämnts, andra än kommunen. Möjligheterna för kommunen att motstå och hantera identifierade *risker* är därmed begränsade. Detsamma kan därigenom i stora stycken sägas om förvaltningskommunens möjligheter att lösa sina uppgifter vid allvarliga händelser relaterade till ovan nämnda identifierade riskområden. Störst problem bedöms återfinnas i relation till social omsorgsverksamhet och möjligheterna att, vid behov av att i större utsträckning och för längre tid, flytta omsorgsverksamhet till alternativa lokaliteter. Gällande risk- och sårbarhetsanalys framgår av bilaga 4.

Av så kallad *samhällsviktig verksamhet* utgör social omsorg, förskole- och grundskoleverksamhet, kommunalteknisk förvaltning och kommunal ledning egen primärkommunal förvaltningsverksamhet. Övrig identifierad samhällsviktig verksamhet i kommunen – hälso- och sjukvård, skydd och säkerhet (räddningstjänst, polis, etc.), transporter (kollektivtrafik) liksom information- och kommunikation (internet, IT, tele) har andra huvudmän än kommunen.

3.5 Åtgärdsplanering med utgångspunkt i kommunens risk- och sårbarhetsanalys och arbetet med densamma.

Som följd av sistlidna arbete med Risk- och sårbarhetsanalysen nedanstående åtgärder vidtagas i syfte att utveckla förmågan att förbättra riskbild och/eller minska/undanröja sårbarhet med avseende på de kommunala samhällsviktiga verksamheterna.

3.5.1 Elbortfall och reservkraft

Kommunens kraftiga befolkningsexpansion och till den hörande snabba utbyggnaden av bostäder liksom arbetsplatser men inte minst samhällsviktig kommunal verksamhet som förskole-, skol-, liksom äldreomsorgsverksamhet innebär ett ännu större kvantitativt beroende av elektrisk ström.

Det allmänt sett alltmer ökande och kritiska beroendet av el bör därför innebära en konsekvensanalys göras för att bedöma följderna av elbortfall under längre tid – ett dygn, två dygn, en vecka. Här skall effekterna av bortfall beroende av årstid beaktas. Reservkraftsbehovet i förhållande till kommunal samhällsviktig verksamhet behöver bedömas – omfattning, form för sådan (mobil eller stationär) liksom bränsletillgång och distribution till dessa beröras. Arbetet skall dokumenteras.

Möjligheter till lokalmässig verksamhetsförflyttning för samhällsviktig verksamhet vid längre elbortfall skall bedömas och dokumenteras.

Förslag till eventuell utbyggnad av reservkraftkapacitet skall framtas mot bakgrund av ovanstående.

3.5.2 Kommunikationsmöjligheter

Det alltmer påtagliga beroendet av IT – såväl för olika former av teknisk processtyrning som interpersonell kommunikation gör att frågan om behov av redundans för såväl intern som extern kommunikation behöver bedömas och ställningstagande till alternativ kriskommunikation till vardagens kanaler göras. Anslutning till det nationella Rakelsystemet bör göras snarast men också övervägande kring andra kriskommunikationsmöjligheter.

Kravet på kommunen av att samordna information vid extraordinär händelse, kris, större olycka innebär att frågan om beredskap/jourorganisation för externkommunikation skall utredas och förslag lämnas.

3.5.3 Personalbrist

Epidemi/pandemisituationer kommer att ge påtaglig brist på personal i samhällsviktig verksamhet. Senare års s.k. fågel- och svininfluensa har aktualiserat behovet av beredskap i sammanhanget. En personalbemanningsplanering för att i sådan situation kunna upprätthålla nödvändig omfattning på dessa verksamheter skall göras.

3.5.3 Vattenförsörjning

En större och längre tids störning i densamma ger snabbt effekt som berör stora delar eller hela kommunen såväl med avseende på bristsituation som otjänlighet i dricksvattenförsörjningen. En dokumenterad samplanering med Kommunalförbundet Norrvatten - producent av dricksvatten för Stockholms läns norrortskommuner - i syfte att fastställa en kommunal krisplan för hantering av omfattande avbrott i vattenförsörjningen skall framtagas. Planeringen bör ske gemensamt med övriga kommuner då Norrvattens distributionsnät är ett gemensamt sådant.

3.5.4 Svår störning i fjärrvärmeförsörjning

Med en ökande andel fjärrvärme blir kommunen alltmer sårbar för produktions- och distributionsstörningar. En konsekvensbedömning i likhet med vad som ovan nämnts kring sårbarheten för elbortfall skall framtas. På grundval av densamma skall förslag lämnas kring i vilken utsträckning och på vilket sätt värmeförluster, framför allt vintertid, kan hanteras, i första hand, för samhällsviktig verksamhet inom omsorg och hälsovård.

3.5.5 Intern samverkan

En intern organisation där verksamhetsbedrivande nivå i kommunen utgör grunden för kommunens RSA och därpå följande krishanteringsplanering framstår alltmer som ett uppenbart behov för en utveckling av kommunens risk- och sårbarhetsanalys och därpå följande kontinuitetsplanering – inte minst vad gäller samhällsviktig verksamhet. Hittillsvarande organisationsstruktur som representerar den kommungemensamma (kommunstyrelseförvaltning) och nämndgemensamma (förvaltningslednings)

nivå kompletteras med att varje verksamhetsställe (arbetsplats) skall utse ett säkerhetsombud. En sådan organisation ges bättre förutsättningar att identifiera och bedöma risker såväl som sårbarheter av mer störningskaraktär men också med ett förbättrat underlag för kommungemensamma krisarbetet i relation till här aktuell lagstiftning.

Risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för kommunal samhällsviktig verksamhet och på dessa grundade åtgärdsförslag för att minska risker och sårbarheter skall underställas respektive nämnd.

3.5.6 Extern samverkan

Under senare år har samverkan med regionens kommuner i allmänhet, och i än högre grad med dess norrkommuner (s k Säksam norr), utvecklats gynnsamt. Under kommande år bör en mer substantiellt samverkan komma till stånd genom bl.a. gemensamma underlag till respektive kommuns RSA, liksom gemensamma åtgärdsplanerings-, utbildnings- och övningsaktiviteter.

3.6 Övnings- och utbildningsplanering

Såsom nämnts ovan har kommunen enligt här aktuell lagstiftning att tillse att förtroendevalda och anställda erhåller den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid extraordinära händelser.

Senare tids kris/störningshändelser – större som mindre – i såväl kommunen som landet har särskilt aktualiserat önskemål och behov av utbildnings och övningsaktiviteter med inriktning mot att öka kompetens att hantera hot och våldssituationer liksom krav på och förmåga till, ökad informations/kommunikationskompetens såväl internt som externt.

Den för innevarande mandatperiod gällande plan för utbildning och övning innefattar följande insatser: (med * markerad är genomförda)

Övnings/utbildningsinnehåll	Tidsperiod	Deltagande
Roll och funktion	2016	Krisledningsnämnd
Samordnings-/sambandsövning	2017	Krisledningsnämnd Krisordningsgrupp
Informationssamordning	2016	Informations- kommunikationsenhet
Hot och våld		Barn och ungdomsförvaltning
Skolskjutning	2016	Barn- och ungdomsförvaltning
Saknat barn/bortrövat barn	2017	Barn- ungdomsförvaltning

Skolskjutning *	2015	Kompetensförvaltning
Hot och våld	2016	Barn- och ungdomsförvaltning
Större brand planering*	2015	Barn- och ungdomsförvaltning
Skolskjutning	2016	Kompetensförvaltning Förvaltningsledning
Utrymning/inrymning skola	2016	Kompetensförvaltning
Större brand planering *	2015	Kompetensförvaltning
Större brandövning	2017	Kompetensförvaltning
Hot och våld	2017	Kultur- demokrati-och fritidsförvaltning
Informationssäkerhet	2017	Kultur- demokrati och fritidsförvaltning
Social oro	2016	Kultur-, demokrati- och fritidsförvaltning
Större brand planering*	2015	Kultur-, demokrati och fritidsförvaltning
Hot och våld *	2015	Socialförvaltning
Större brand planering*	2015	Socialförvaltning
Grundutbildning för anställda i kris- och beredskapsarbetet	2017	Socialförvaltning
FRG/Posom/ socialtjänst	2017	Socialförvaltning
Krislednings- och samverkans- utbildning	2016	Bygg och miljöförvaltning
Att hantera krisinformation och kommunikation	2017	Bygg och miljöförvaltning

Under 2016 utformas härutöver en intern grundutbildning – Praktiskt internt säkerhetsarbete – i första hand för föreslagna säkerhetsombud, med utbildningsinslag med bäring mot händelser av extraordinär händelse. Under 2017 avses en webbaserad grundutbildning med inslag som också är kopplade till här aktuell lagstiftning införs. Denna avses bli ett obligatorium för alla anställda.

3.7 Kommunens krishanteringsorganisation

3.7.1 Ordinarie organisation

Utformningen av Järfälla kommuns organisation vid extraordinär händelse, större olycka eller allvarlig händelse vilar på vad som enligt statsmakterna menar ska vara vägledande för kommunernas samlade krishanteringsarbete. Detta uttrycks som att det är samhällets *normala fredsverksamhet* som skall vara utgångspunkten, och att förmågan på *lokal nivå* skall utgöra grunden för beredskapen, samt att denna förmåga vid behov skall kunna kompletteras med åtgärder på regional och central nivå.

Detta har preciserats i tre principer nämligen:

- *ansvarsprincipen*, den som normalt har ansvar för en verksamhet skall även ha detta ansvar vid kris- och krigssituationer
- *likhetsprincipen*, verksamhetens organisation och lokalisering skall så långt som möjligt överensstämma i fred, kris och krig
- *närhetsprincipen*, kriser skall hanteras på lägsta möjliga nivå

Dessa grundläggande principer gäller också för kommunens arbete med anledning av här aktuell lagstiftning. Kommunens krishanteringsorganisation bygger därmed i allt väsentligt på de bärande styr- och organisationsprinciperna för kommunens verksamhetsbedrivande. Detta innebär konkret att den som har ansvaret för en verksamhet under normala förhållanden också har ansvaret då kriser, större olyckor eller annan allvarlig händelse inträffar.

I fullmäktiges beslut om ”Mål och riktlinjer för arbetet med säkerhet, beredskap och krishantering”, § 106, 2013-09-02, uttrycks förhållandet som att ”varje nämnd ansvarar för sina enligt reglemente angivna verksamhetsområden. Respektive nämnd ansvarar därmed för de säkerhetsfrågor som åvilar den egna verksamheten.”

3.7.2 Särskild krissamordningsorganisation

Politisk ledning vid extraordinär händelse

I kommuner skall särskild nämnd finnas för att fullgöra kommunens uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd). Kommunstyrelsen utgör Järfälla kommuns krisledningsnämnd. Om nämnden bedömer det behövligt att överta hela eller delar verksamhetsområden från annan/andra nämnder i kommunen, mot bakgrund av den extraordinära händelsens art och omfattning, så skall den fatta beslut härom. Krisledningsnämndens närmare ansvarsområde och uppgifter framgår av reglemente (Bilaga 2)

Tjänstemannaorganisation vid extraordinär händelse eller större kris

Krisledningsnämnden kan, vid övertagande av annan/andra nämnders verksamhet, besluta om att komplettera/ersätta ordinarie förvaltningsorganisation med särskild förvaltningsorganisation (krissamordningsorganisation)

Ledningen för kommunens tjänstemannaorganisation kan, i syfte att bistå ordinarie organisation vid extraordinär händelse eller annan större krishändelse, sammankalla särskild krissamordningsorganisation.

Krissamordningsgrupp

Det samlade operativt inriktade arbetet sker i krissamordningsgruppen. Krissamordningsgruppen utgörs av förvaltningscheferna och kommundirektören. Kommundirektören är sammankallande. Beroende på slag av situation adjungeras andra tjänstemän eller kompletterande kompetenser till gruppen. Gruppens uppgift och funktion är att samordna kommunens aktiviteter och insatser i den aktuella krisen, större olyckan eller allvarliga händelsen.

Inga kollektiva eller samfälliga beslut fattas av gruppen. Respektive förvaltningschef ansvarar för sin verksamhet även vid allvarliga händelser. Ordinarie ansvarsförhål-

landen och delegeringsordning gäller således - för såvida inte krisledningsnämnden har beslutanderätt enligt lag och reglemente.

Analysgrupp

Som beslutsstöd finns en analysgrupp som har till uppgift att samla in och ställa samman information, göra analyser, i sådant fall att händelsen så kräver även göra prognoser eller mer långsiktiga bedömning av tänkbar utveckling, lämna förslag till beslut, samt följa upp verkställighet av beslut.

Gruppchef utses av kommundirektören. Gruppchefen, utser i samråd med förvaltningschef, personer att ingå i gruppen. Gruppchefen kallar in kompletterande kompetens utifrån de förutsättningar som kan föreligga.

Informationsfunktion

Informationsfunktionen har till uppgift att sörja för att kommunens invånare får en snabb, korrekt och allsidig information om händelse utvecklingen bl.a. genom en telefonupplysningscentral och genom massmedia samt via kommunens webbplats. Informationsfunktionen informerar också kommunens anställda löpande genom intranätet. Ansvarig för funktionen är kommunikationsdirektören eller dennes ersättare.

Krissamordningsgruppen och dess ordförande har huvudansvaret för informationsfrågorna vid en större olycka eller krissituation.

Krisledningsnämndens ordförande är kommunens talesperson med massmedia vid en extraordinär händelse eller större olycka/kris om inte annat särskilt har beslutats.

POSOM

Även kommunens ”POSOM-grupp” (Psykologiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor, kriser och katastrofer) ingår i krissamordningsorganisationen. Gruppen har till uppgift att psykologiskt och socialt bistå kommuninvånare och de som vistas i kommunens vid extraordinär händelse, kris, större olycka eller annan allvarlig händelse. Deltagarna i POSOM-gruppen ska med kort varsel kunna agera. Gruppen ska ha utbildning och erfarenhet för att kunna fungera på ett flexibelt sätt. Gruppen består av personal från kommunens förvaltningar representanter från brandkåren Atunda, Polisen Norrort och trossamfund.

POSOM-chef utses av socialdirektören. POSOM-grupp beordras endast att tjänstgöra av räddningsledare/insatsledare, kommundirektör, socialdirektör, säkerhetschef eller av PKL-gruppen² vid Karolinska Universitetssjukhuset.

Frivilliga resursgruppen

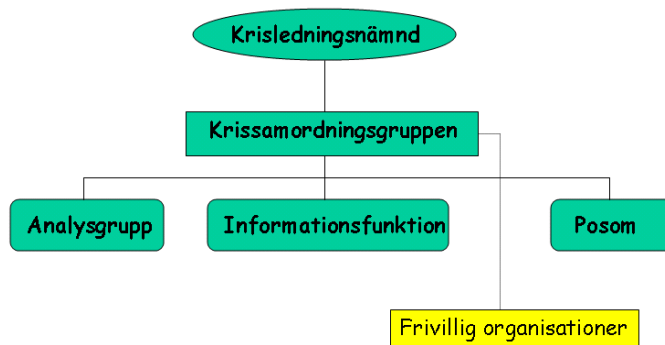
Genom avtal med FRG – frivilliga resursgruppen i Järfälla, har kommunen möjlighet att få personella förstärkningsresurser av utbildade frivilliga från frivilliga försvarsföreningar och andra ideella organisationer.

Kommunens särskilda, till ordinarie organisation kompletterande, organisation för hantering av större kriser, extraordinära händelser kan illustreras enligt nedan.

---

² Psykisk och social ledningsfunktion inom hälso- och sjukvård

Principskiss krishanteringsorganisationen

Säkerhetsgruppen

För det kommungemensamma (förvaltningsövergripande) planeringsarbetet, med anledning av föreliggande lagstiftning, svarar kommunens säkerhetsgrupp. Denna har bl. a. att utifrån ett kommunövergripande perspektiv framarbeta risk- och sårbarhetsanalyser, utveckla en ändamålsenlig krisorganisation föreslå utbildnings- och övningsinsatser. Gruppen är således inte del av den direkta, kommungemensamma krishanteringsorganisationen.

Gruppen består av respektive förvaltnings säkerhets- och beredskapsfunktion samt ett antal funktioner med särskild kompetens inom det arbetsområde som aktualiseras av här aktuell lagstiftning.

Säkerhetsombud

En intern organisation där verksamhetsbedrivande nivå i kommunen utgör grunden för kommunens RSA och därpå följande krishanteringsplanering framstår som önskvärd. Hittillsvarande organisationsstruktur som representerar den kommungemensamma (kommunstyrelseförvaltning) och nämndgemensamma (förvaltningsledning) nivå kompletteras med att varje verksamhetsställe (arbetsplats) utser ett säkerhetsombud. Säkerhetsombuden är inte del av den direkta kommungemensamma krishanteringsorganisationen.

3.7.3 Instruktioner, kontakt- och larmlistor

Som stöd för organisationen finns en krishanteringspärm ”Beredskap i Järfälla”. En mer utförlig beskrivning över roller och uppgifter återfinns i denna. Här finns också m checklistor, telefonlistor m.m. för krishanteringsorganisationens olika grupperingar och funktioner. Här återfinns även reglemente för krisledningsnämnd liksom delegeringsordning. Syftet med dessa checklistor, telefonlistor m.m. är att snabbt komma igång med att hantera den uppkommen situation. Nämnda beredskapspärm finns hos ”funktionsansvariga” på varje förvaltning och i de för ändamålet utrustade ”krisskåpen” i sammanträdes/stabsrum som kan behöva användas i aktuell situation.

Checklistor, kontaktuppgifter etc återfinns även i den s.k. krisappen (applikation som aktuella befattningshavare har i mobil, läsplatta) som innehas av befattningsinnehavare som ingår i den kommungemensamma krissamordningsorganisationen.

Intern larmlista med telefonnummer till nämndens presidium, krissamordningsgruppens och andra nyckelfunktioner skall finnas upprättad och tillgänglig för dess medlemmar.

För medlemmar av nämndens presidium, krissamordningsgruppen samt nyckelfunktioner skall *intern* larmlista vara upprättad.

Larmlista i syfte att ge viktiga *externa* aktörer tillgång till strategiska funktioner ”*Kontakt/larmlista för befattningshavare i Järfälla kommun*” skall finnas upprätthållen. Larmlistan skall hållas tillgänglig för Storstockholms räddningscentral (SSRC), Brandkåren Attunda och Länsstyrelsen.

3.7. Särskilda resurser

Såsom framgått ovan baseras kommunens krishanterande organisation i allt väsentligt på kommunens ordinarie organisation. Det innebär också att den ordinarie organisationens resurser – personella såväl som materiella – i allt väsentligt utgör befintliga krisresurser. Tekniska resurser med särskild ”adressering” till extraordinära händelser eller större kriser finns är bl.a.:

- Reservkraftverk
- Pumpar, färskvattentankar
- Lastbilar
- Lastmaskiner och traktorer
- Fordon för persontransporter
- Högtalare för montering på bilar

Närmare angivande av kvantiteter och specifikationer för särskilda resurser återfinns i nämnd beredskapspärm.

Ansvarig för dokument och rutiner

Ansvarig för att ovan beskrivna rutiner, checklistor, manualer etc. hålls aktuella och utvärderas till form och innehåll är, vad gäller de kommuncentrala och kommunövergripande dokumenten, kommunens säkerhetschef.

Respektive förvaltnings säkerhets- och beredskapsfunktion ansvarar på motsvarande sätt för förvaltningsspecifika dokument.

BILAGOR

1. Risk- och sårbarhetsanalys för Järfälla kommun
2. Reglemente för Krisledningsnämnden